

Een uitgebreide handleiding
voor indieners voor het
EU-proefprogramma inzake
milieutechnologietoetsing
(ETV)

Voorwoord: ETV-proefprogramma van de EU

De markt betreden met innovaties kan een grote uitdaging vormen, aangezien er voor innovaties per definitie geen resultaten uit het verleden beschikbaar zijn. Zonder geloofwaardige informatie over innovatieve technologieën weten potentiële kopers niet of ze op de gestelde prestaties kunnen vertrouwen. Als gevolg van een verkeerde inschatting van de risico's, voordelen en beperkingen worden fabrikanten en verkopers dan ook geconfronteerd met aanzienlijke problemen als ze hun innovatieve, potentieel uitmuntende technologieën op de markt aanbieden. Dit leidt vervolgens, met name bij het MKB, tot ontmoediging voor verdere technologische ontwikkeling.

Ter verbetering van de marktpenetratie van innovatieve milieutechnologieën in de EU en uiteindelijk op internationale markten, heeft de Europese Commissie in december 2011 in samenwerking met de lidstaten het EU-proefprogramma inzake de milieutechnologietoetsing (ETV) opgestart. Het voornaamste doel van dit initiatief is de voorziening van onafhankelijke, betrouwbare informatie over nieuwe milieutechnologieën, door te controleren of de prestatieclaims die technologieontwikkelaars en -verkopers presenteren volledig en redelijk zijn, en gebaseerd zijn op betrouwbare testresultaten. De bevestigde prestatieclaim wordt aangeboden in de vorm van een toetsingsverklaring die bij marktintroducties gebruikt kan worden door de verkoper of fabrikant en die kan bijdragen bij het opbouwen van betrouwbare zakenrelaties met potentiële klanten en investeerders.

Als marktinstrument heeft ETV het volgende driedelige doel:

- » helpen van technologiefabrikanten, met name midden- en kleinbedrijven, om hun milieutechnologieën op de markt te brengen door geloofwaardig bewijs te leveren van de prestatie van de technologieën, teneinde kopers (en investeerders) te overtuigen van het nut ervan;
- » assisteren van kopers van technologieën (zowel uit de publieke als de private sector) bij de keuze van een milieutechnologie die aansluit op hun behoeften, door middel van informatie waarop de aankoopbeslissing kan worden gebaseerd – d.w.z. een ETV-systeem dat alom wordt erkend als wetenschappelijk geldig en aanvaardbaar als bewijs bij aanbestedings- en aankoopprocedures;
- » het faciliteren van de tenuitvoerlegging van openbare beleidsmaatregelen en regelgeving door burgers, regelgevers en besluitvormers gedegen informatie te bieden over het haalbare prestatieniveau van nieuwe milieutechnologieën die klaar zijn om op de markt te brengen.

Aanmelding voor toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU is vrijwillig.

ETV is geen keurmerk. Het is niet gebaseerd op een vooraf bepaalde reeks criteria. ETV geeft geen positief of negatief oordeel over de prestatie van de technologieën en vergelijkt geen technologieën; de informatie van ETV moet kopers en besluitvormers in staat stellen de voor hen relevante vergelijkingen te maken.

ETV vormt geen vervanging voor de feitelijke testprocedure van een nieuwe technologie maar voert een controle van de testresultaten uit om de juistheid van de verstrekte prestatieclaim te beoordelen.

De toegevoegde waarde voor de technologie-ontwikkelaar of -fabrikant wordt gevormd door de bevestiging die de ETV-procedure biedt voor de prestatieclaim, waardoor erkenning van het product in de gehele Europese Unie gemakkelijker is.

Ga voor meer informatie over het ETV-proefprogramma van de EU naar: <http://ec.europa.eu/environment/etv>.

INHOUD

Inleiding bij de handleiding	4
1. Is ETV van de EU het juiste programma voor uw technologie?	5
1.1 Wie kan zich aanmelden?	5
1.2 Welke technologieën komen in aanmerking voor toetsing?	5
1.3 Wanneer is uw technologie gereed voor toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU?	7
1.4 Waar aanmelden?	8
2. Toetsing in het kader van het ETV-programma van de EU: de toetsingsprocedure	9
Stap 1: Controleren of uw technologie in aanmerking komt voor een ETV-procedure	9
Stap 2: Opstellen van een ETV-voorsteldossier	10
Stap 3: Beschrijven van de technologie voor toetsing	11
Stap 4: Technologische prestaties claimen – realistische en ambitieuze prestatieparameters opstellen	11
Stap 5: Een toetsingsovereenkomst aangaan – belangrijkste overwegingen	14
Stap 6: Het specifieke toetsingsprotocol opstellen	15
Stap 7: Definitieve gegevensbeoordeling en toetsing	21
Stap 8: Het toetsingsverslag en de toetsingsverklaring	22
3. Toetsing afgerond – follow-up	24
3.1 Feedback van indieners	24
3.2 Indien er wijzigingen zijn aangebracht in de gekeurde technologie	24
3.3 Klachtenprocedure	24
4. Toetsingen gebruiken voor marketing in binnenland, binnen Europa en internationaal	26
4.1 Wanneer heeft ETV het meeste effect voor het op de markt brengen van uw technologie?	26
4.2 Met ETV opent u de weg naar internationale exportmogelijkheden: gezamenlijke en co-toetsing	27
5. Aanhangsels	28
Aanhangsel 1: Lijst met nationale contactpunten en websites voor het ETV-proefprogramma van de EU	28
Aanhangsel 2: Overzicht en websites van ETV-programma's in de rest van de wereld	28
Nawoord: Het AdvanceETV-project	29

Inleiding bij de handleiding

Het doel van dit document¹ is indieners, met name midden- en kleinbedrijven (MKB), een aantal richtsnoeren te geven voor het doorlopen van een toetsingsproces in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU. In de handleiding worden de stappen van de procedure uitgelegd en worden de taken en verantwoordelijkheden van de indiener aangegeven. Bij de beschrijving van de afzonderlijke stappen wordt een aantal praktische voorbeelden en aanbevelingen gegeven, voor een beter begrip van de vereisten van de toetsingsprocedure.

Bij het samenstellen van deze handleiding is gebruikgemaakt van het algemene toetsingsprotocol (GVP)² als referentiedocument van het ETV-proefprogramma van de EU. Raadpleeg bij twijfel altijd dat document. In het GVP wordt een beschrijving gegeven van de beginselen en de algemene te volgen ETV-procedure bij toetsing van een individuele milieutechnologie, en de belangrijkste bij de toetsingsprocedure betrokken spelers, met inbegrip van hun taken en verantwoordelijkheden. Het GVP bevat aanhangsels met daarin templates voor ETV-documenten die bij individuele toetsingsprocedures kunnen worden gebruikt. Ook naar deze aanhangsels wordt in deze handleiding verwezen. Het GVP is onder andere beschikbaar in het Nederlands via de website van het ETV-proefprogramma van de EU (http://ec.europa.eu/environment/etv/pdf/GVP_nl.pdf). Aan andere taalversies wordt gewerkt. Voor meer informatie over ETV in de lidstaten kunt u terecht bij een van de nationale ETV-contactpersonen en websites uit Aanhangsel 1.

We hopen dat deze handleiding van nut is voor indieners bij de besluitvorming en voorbereiding voor toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU, en uiteindelijk zal resulteren in een geslaagde afronding van de toetsingsprocedure.

---

¹ Dit document is gerealiseerd in het kader van het FP7-project AdvanceETV van de EU. Meer informatie over dit project vindt u in het nawoord bij deze handleiding.

² Algemeen toetsingsprotocol (GVP) versie 1.0 – 15 december 2011, http://ec.europa.eu/environment/etv/pdf/gvp_nl.pdf

1. Is ETV van de EU het juiste programma voor uw technologie?

Het doel van het ETV-proefprogramma van de EU is ontwikkelaars en fabrikanten van milieutechnologieën te helpen hun innovatieve oplossingen op de markt te brengen. De procedure is ontwikkeld met dit doel, maar in een aantal gevallen zal ETV geen of weinig toegevoegde waarde bieden. Het is dan ook verstandig om voordat u begint met voorbereidingen voor de toetsing, na te gaan of ETV het juiste programma is voor uw technologie. In dit hoofdstuk leest u welke belangrijke punten u in overweging moet nemen voordat u zich aanmeldt voor een ETV-proefprogramma van de EU.

Toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU vormt noch een positief of negatief oordeel noch een certificering op basis van een reeks vooraf vastgestelde criteria voor bijvoorbeeld een EG-keurmerk. Het is daarentegen een dynamisch proces waarbij zowel de indiener als de entiteiten die verantwoordelijk zijn voor de toetsingstaken betrokken zijn, en het is gericht op:

- een onafhankelijk bewijs van verifieerbare prestatieparameters;
- een manier om innovatieve technologische kenmerken te beoordelen die voldoen aan specifieke gebruikersbehoeften;
- een instrument om een toegevoegde waarde voor het milieu aan te tonen.

Toetsing in het kader van ETV betreft het technisch ontwerp van een technologie, niet de productiereeks van industriële producten.

1.1 Wie kan zich aanmelden?

Technologieën kunnen worden voorgelegd voor toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU door een rechtspersoon of natuurlijke persoon die in of buiten de Europese Unie gevestigd is. De indiener kan (een gemachtigde van) een ontwikkelaar of fabrikant van de technologie zijn. Wanneer de betrokken fabrikanten van de technologie hiermee instemmen, kan de indiener een andere belanghebbende zijn die een specifiek toetsingsprogramma opzet voor verschillende technologieën (bijv. als onderdeel van procedures voorafgaand aan de gunning van een overheidsopdracht).

1.2 Welke technologieën komen in aanmerking voor toetsing?

Kandidaat-technologieën voor toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU moeten innovatieve milieutechnologieën zijn die gereed zijn om op de markt te worden gebracht, waarvan de prestatiekenmerken niet volledig vallen onder bestaande regelgeving/normen, en waarvoor een onafhankelijke beoordeling van milieuprestaties helpt het vertrouwen van de koper te vergroten zodat de marktpenetratie wordt versneld. Het ETV-proefprogramma is bedoeld voor gebruik binnen een zakelijke context (B2B).

Milieutechnologieën zijn alle technologieën (producten, processen en diensten) waarvan het gebruik minder schadelijk is voor het milieu dan bij relevante alternatieven.

Een technologie kan worden getoetst in het kader van het ETV-proefprogramma als deze voldoet aan elk van de volgende criteria:

- » getuigt van voldoende technologische innovatie voor wat betreft ontwerp, gebruikte grondstoffen, productieproces, gebruik, recycleerbaarheid of definitieve verwijdering, ten opzichte van relevante alternatieven;
- » is klaar om op de markt te worden gebracht of is reeds commercieel verkrijgbaar (zie ook paragraaf 1.3);
- » vertoont potentieel om in te spelen op behoeften van gebruikers en te presteren volgens de wettelijke eisen;
- » behoort tot een van de technologische domeinen uit onderstaande tabel.

Het technologisch toepassingsgebied van het ETV-proefprogramma van de EU omvat de volgende drie technologische domeinen, en binnen elk domein voorbeelden van specifieke technologische groepen (toepassingen):

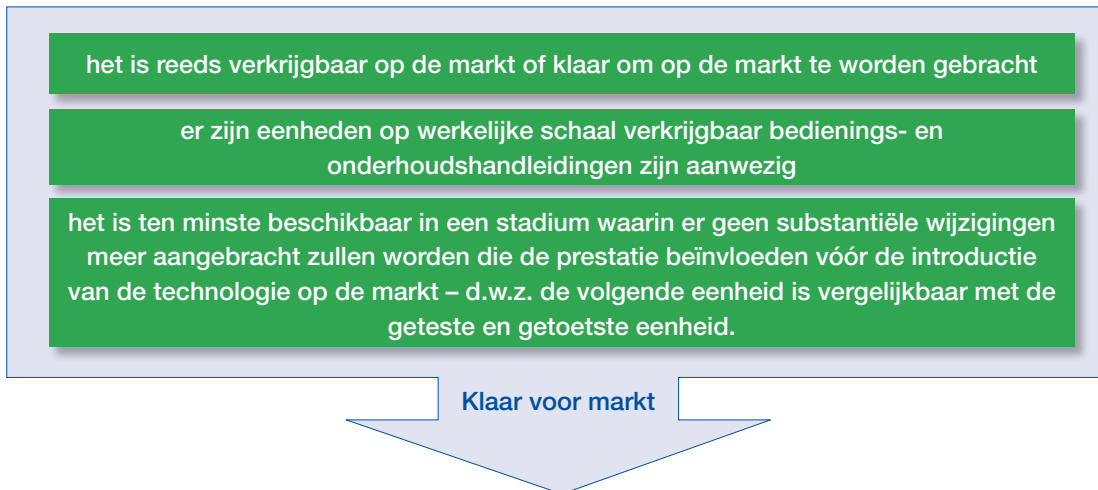
Technologische domeinen	Voorbeelden van technologische groepen/toepassingen met voorbeeldtechnologieën
1. Waterzuivering en monitoring	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring van de waterkwaliteit op microbiële en chemische verontreinigingen (bijv. testkits, sondes, analyseapparatuur) • Zuivering van drinkwater op microbiële en chemische verontreinigingen (bijv. filtratie, chemisch desinfecteren, geavanceerde oxidatie) en ontzilting van zeewater • Zuivering van afvalwater op microbiële en chemische verontreinigingen (bijv. scheidingstechnieken, biologische zuivering, elektrochemische methoden, kleinschalige zuiveringssystemen voor dunbevolkte gebieden)
2. Materialen, afval en hulpbronnen	<ul style="list-style-type: none"> • Recycling van industriële restproducten en afval tot secundaire grondstoffen, recyclen van bouwafval tot bouwmaterialen (bijv. hergebruik van bakstenen) • Scheidings- of sorteringstechnieken voor vast afval (bijv. verwerking van plastic, ongesorteerd afval en metalen), terugwinning van materialen • Recycling van batterijen, accu's en chemicaliën (bijv. metaalverwerkingstechnologieën) • Vermindering van kwikverontreiniging uit vast afval (bijv. scheiding, verwijdering van kwikafval en veilige opslagstechnologieën) • Producten uit biomassa (gezondheidsproducten, vezelproducten, bioplastics, biobrandstoffen, enzymen)
3. Energietechnologieën	<ul style="list-style-type: none"> • Productie van warmte en stroom uit hernieuwbare energiebronnen (bijv. wind, zee, aardwarmte en biomassa) • Hergebruik van energie uit afval (bijv. derde-generatie-biobrandstoffen en verbrandingstechnologieën) • Energie-efficiëntietechnologieën (bijv. microturbines, waterstof- en brandstofcellen, warmtepompen, warmte-krachtkoppeling, logistiek)

Het technologische toepassingsgebied van het ETV-proefprogramma van de EU kan in de toekomst worden uitgebreid met meer technologische domeinen zoals bodem- en grondwatermonitoring en -sanering, schone productie en processen, milieutechnologieën in de landbouw en luchtmonitoring en -zuivering.

1.3 Wanneer is uw technologie gereed voor toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU?

Een kandidaat-technologie voor toetsing onder het ETV-proefprogramma van de EU moet qua technologische ontwikkeling in een stadium zijn waarop het product op de markt kan worden gebracht. Dit houdt het volgende in:

Gevestigde technologieën worden in principe niet getoetst in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU. In bepaalde gevallen kan de indiener een toetsing van de prestaties evenwel als toegevoegde waarde beschouwen. Dit kan het geval zijn als er bijvoorbeeld geen relevante norm bestaat voor de kandidaat-technologie of het kandidaat-product, of als het bewijs van betere prestaties een concurrentievoordeel kan opleveren.

Bij de keuze van het juiste moment voor het laten uitvoeren van de toetsing moet de aanbieder de volgende twee criteria tegen elkaar afwegen:

Vroegtijdige deelname aan de ETV-procedure kan de volgende risico's met zich meebrengen:

- » het vaststellen van de toetsingsparameters en testeisen kan meer tijd in beslag nemen indien de bereikbare prestaties of testmethoden niet tot in detail bekend zijn en/of niet zijn gedocumenteerd;
- » als de testfase van een technologie is afgerond, kunnen de verkregen testresultaten minder veelbelovend blijken dan aanvankelijk was gesteld, waardoor de toetsingsverklaring minder nuttig of zelfs schadelijk kan zijn bij het op de markt brengen van de technologie;
- » als de technologie wordt aangepast op basis van testresultaten die lager uitvallen dan verwacht, moet de toetsingsprocedure (of ten minste de testfase) van begin af aan worden herhaald, hetgeen tijd en geld kost;

- » aanpassing van de technologie is waarschijnlijker na toetsing. Tenzij de aanpassingen minimaal zijn, zijn toetsingsverslag en toetsingsverklaring niet langer geldig (zie paragraaf 3.2). In dit geval moet er een nieuwe ETV-procedure worden gestart, mogelijk in vereenvoudigde vorm of via een snellere procedure dan de eerste keer, aangezien de technologie reeds bekend is bij de toetsingsinstantie.

Om onnodige risico's uit te sluiten, voorziet het ETV-proefprogramma van de EU in een quick scanprocedure, uitgevoerd door de toetsingsinstantie om te controleren of een bepaalde technologie in aanmerking komt voor toetsing. De procedure wordt nader omschreven onder Stap 1: *Controleren of uw technologie in aanmerking komt voor een ETV-procedure*

1.4 Waar aanmelden?

De indiener die zich wil aanmelden voor toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU dient contact op te nemen met een toetsingsinstantie: een organisatie die is geaccrediteerd volgens de eisen van ISO 17020³ om toetsingen uit te voeren in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU. Iedere toetsingsinstantie is geaccrediteerd voor een specifiek technologisch toepassingsgebied, dus mogelijk worden niet alle technologische domeinen uit paragraaf 1.2 aangeboden. Aanbieders wordt dan ook geadviseerd te controleren of de te toetsen technologie binnen het toepassingsgebied van de toetsingsinstantie valt. Meer informatie over dit onderwerp is te vinden onder Stap 1.

De indiener besluit zelf welke toetsingsinstantie hij kiest: in het eigen land van vestiging of in een ander land.

Een lijst met toetsingsinstanties met de bijbehorende technologische domeinen is te vinden op de website van het ETV-proefprogramma van de EU (<http://ec.europa.eu/environment/etv>). De indiener kan ook gebruikmaken van de nationale ETV-websites of contactpersonen in Aanhangsel 1.

De toetsingsprocedures die door de geaccrediteerde toetsingsinstanties worden toegepast, zijn gedegen, transparant en geharmoniseerd voor alle technologische domeinen van het ETV-proefprogramma van de EU. Dit is een garantie voor de geloofwaardigheid en juistheid van de toetsingsresultaten en de erkenning ervan door de EU en uiteindelijk de internationale markt.

³ Internationale Organisatie voor Normalisatie. Algemene criteria voor het functioneren van verschillende soorten instellingen die inspecties verrichten. ISO 17020. 2012

2. Toetsing in het kader van het ETV-programma van de EU: de toetsingsprocedure

In dit hoofdstuk nemen we de indiener mee langs de afzonderlijke stappen van de toetsingsprocedure. In onderstaande paragrafen staat een aantal praktische voorbeelden en tips voor een beter begrip van de belangrijkste toetsingselementen en wordt uitgelegd wat er van de indiener wordt verwacht: bijvoorbeeld het vaststellen van prestatieparameters, opstellen van de claim, instemming met het toetsingscontract, keuze van en communicatie met testinstanties en eventueel analytische laboratoria. Een technologie die bij het ETV-proefprogramma van de EU wordt ingediend voor toetsing doorloopt het proces zoals weergegeven in diagram 1. In de volgende paragrafen worden de afzonderlijke toetsingsstappen in de vakken van diagram 1 nader toegelicht.

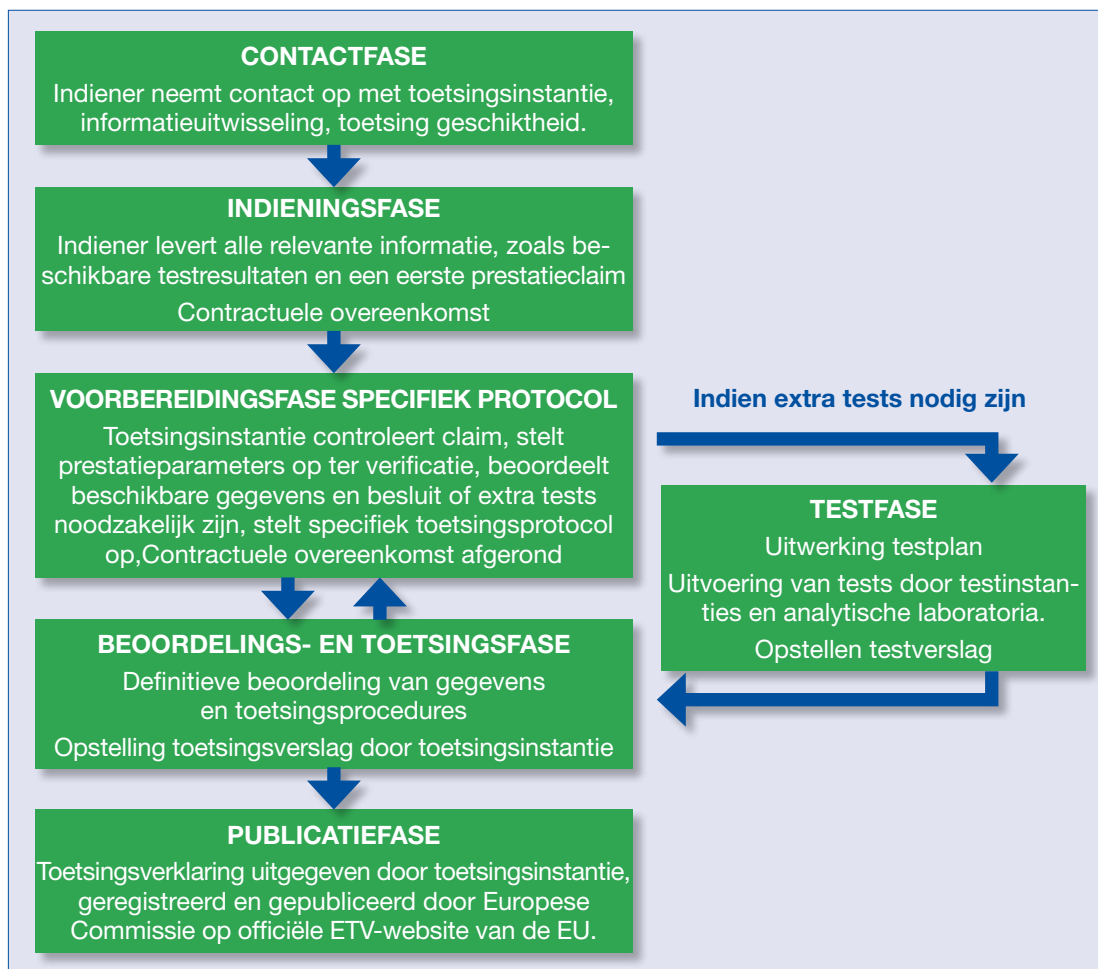

Diagram 1 Overzicht toetsingsprocedure in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU

Stap 1: Controleren of uw technologie in aanmerking komt voor een ETV-procedure

Om te controleren of een ingediende technologie voor toetsing in aanmerking komt, vult de indiener als eerste een zgn. quick scandocument in dat vervolgens wordt gecontroleerd door de toetsingsinstantie (een template voor dit formulier is te vinden in het algemene toetsingsprotocol (GVP) en kan ook worden verkregen via de toetsingsinstantie).

In het quick scandocument moeten de volgende gegevens worden ingevuld:

- » beschrijving van de technologie en de beoogde toepassing;
- » technologische ontwikkelingsfase (d.w.z.: in hoeverre het klaar is voor de markt);
- » initiële prestatieclaim, uitgedrukt in kwantificeerbare parameters;
- » of de technologie al is getoetst, en wat het resultaat is van deze toetsing;
- » informatie over beschikbare testgegevens die relevant zijn voor de claim (zoals de gebruikte testmethoden, met name of deze methoden beschikbaar, gestandaardiseerd en reproduceerbaar zijn, en wat de nauwkeurigheid ervan is).

Bij het invullen van een quick scandocument kan de indiener de handleiding onder Stap 3 en Stap 4 uit hoofdstuk 2 raadplegen voor het beschrijven van de technologie en het bepalen van prestatieparameters voor toetsing. De indiener kan ook de toetsingsinstantie om assistentie vragen bij het invullen van het quick scanformulier.

Na controle en beoordeling van de gegevens in het quick scandocument kan de toetsingsinstantie beoordelen:

- » of de technologie valt binnen het toepassingsgebied van het ETV-proefprogramma van de EU;
- » of de technologie klaar is voor de markt;
- » of de geclaimde prestaties tegemoet zouden kunnen komen aan gebruikersbehoeften en voldoen aan de wettelijke vereisten;
- » of er sprake is van technologische innovatie;
- » wat het relevante technologische domein is.

Daarnaast kan er een eerste indicatie worden gegeven van de complexiteit en een kostenraming voor een volledige toetsing zonder testkosten – de kostenraming voor tests wordt gegeven door een testinstantie indien er extra tests noodzakelijk zijn.

Op basis van de resultaten van de quick scan kan de toetsingsinstantie de technologie al dan niet voordragen voor volledige toetsing.

Als de toetsingsinstantie niet in staat is de kandidaat-technologie te toetsen doordat de technologie buiten het technologische toepassingsgebied valt waarvoor de instantie is geaccrediteerd, dan dient de instantie de indiener te helpen bij het zoeken naar een toetsingsinstantie die wel beschikt over de juiste accreditatie voor het betreffende technologische domein. Mogelijk bevindt een passende toetsingsinstantie zich in het buitenland.

Stap 2: Opstellen van een ETV-voorsteldossier

Zodra door de toetsingsinstantie is bevestigd dat een technologie in aanmerking komt voor toetsing, stelt de indiener een volledig toetsingsvoorstel op. Het voorstel bestaat uit de volgende onderdelen:

- » contactgegevens van de indiener en de toetsingsinstantie;
- » de technische documentatie, met daarin ten minste het volgende:
  - een algemene beschrijving van de technologie;
  - conceptuele ontwerptekeningen, gebruikershandleiding en – indien nodig voor een goed begrip – productietekeningen en schema's van componenten, sub-systemen, circuits enz.;
  - beschrijvingen en toelichtingen die noodzakelijk zijn voor het begrip van deze tekeningen en schema's en de werking van de technologie;
  - indien van toepassing, normen of technische specificaties die volledig of gedeeltelijk zijn toegepast;
  - de resultaten van de ontwerpberekeningen, de uitgevoerde controles enz.;
  - testverslagen (indien aanwezig).

- » de initiële prestatieclaim en de specificatie van de gebruiks- of testomstandigheden waarop de claim van toepassing is, en eventuele relevante aannames (zie Stap 3 voor meer informatie over het bepalen van prestatieparameters);
- » de beoogde toepassing van de technologie in termen van matrix, doel en technische omstandigheden (zie Stap 3 voor meer informatie over het omschrijven van de technologische toepassing).

De technische documentatie maakt het mogelijk inzicht te krijgen in de technologie, de prestatieclaim te herzien en de conformiteit van het technologisch ontwerp met de prestatieclaim te beoordelen.

De prestatieclaim en omschrijving van de beoogde toepassing van de technologie zijn de moeilijkste onderdelen van het toetsingsvoorstel. Daarom geven we in onderstaande paragrafen richtsnoeren, aanbevelingen en praktische voorbeelden voor het opstellen van deze twee essentiële onderdelen.

Stap 3: Beschrijven van de technologie voor toetsing

De technische prestatieparameters die in de claim worden genoemd, moeten verwijzen naar de beoogde toepassing van de technologie. De indiener moet de toepassing van de kandidaat-technologie dan ook omschrijven in termen van matrix, doel en de parameters die de technische omstandigheden bepalen waarbij de geclaimde prestaties gelden (zie Stap 4).

Bij het beschrijven van de **matrix** moet de indiener het type materiaal noemen waarvoor de technologie bedoeld is.

- » Voorbeelden van matrices zijn grond, drinkwater, grondwater, koelwater, alkalisch ontvettingsbad, afvalwater uit rioolwaterzuiveringsinstallaties, enz.

Doel is een meetbare eigenschap die door deze technologie wordt beïnvloed. Beschrijving van het doel moet de manier aangeven waarop de matrix wordt beïnvloed door de technologie en de voorgestelde kwantitatieve parameters voor het monitoren en documenteren van het effect.

Indien van toepassing mag de indiener meer dan één doel opgeven

- » Voorbeelden van een doel zijn vermindering van de nitraatconcentratie, scheiding van vluchtige organische stoffen, vermindering van het energieverbruik (MW/kg), bacterieverwijdering tot drinkwaternorm, monitoren van NO_x , verbeteren van verbrandingswaarde enz. Het is belangrijk dat het doel het geclaimde effect beschrijft in kwantitatieve termen, bijv. vermindering van de nitraatconcentratie in $\text{mg NO}_3^-/\text{L}$.

Stap 4: Technologische prestaties claimen – realistische en ambitieuze prestatieparameters opstellen

De initiële claim van de technologische prestaties is een compacte verklaring met behulp van parameters die:

- » de functie of prestaties van de technologie beschrijven bij een gespecificeerde toepassing en onder gespecificeerde werkingsomstandigheden;
- » betrekking hebben op de technologie zelf, en bijvoorbeeld niet op het milieubeheer van de onderneming, de oorsprong van grondstoffen of de informatie die aan gebruikers verstrekt wordt;
- » de voordelen en innovatieve kenmerken van de technologie benadrukken;
- » de potentiële, rechtstreekse milieueffecten van de technologie voor de aangegeven toepassing en onder de aangegeven werkingsomstandigheden weergeven;

- » voorzover mogelijk relevante, indirecte effecten op het milieu bevatten voor wat betreft de levenscyclus;
- » kwantitatief verifieerbaar zijn middels tests.

De initiële prestatieclaim moet ambitieus maar realistisch zijn, en een omschrijving geven van de unieke kenmerken die de technologie onderscheiden op de markt. Daarnaast moeten de geclaimde prestaties voor een bepaalde technologie de marktvereisten weerspiegelen voor de aangegeven toepassing en werkingsomstandigheden.

Om onderscheidende kenmerken van de technologie voor de markt te beschrijven en tegemoet te komen aan markteisen, moeten verschillende typen prestatieparameters in acht worden genomen. In de meeste gevallen is slechts een aantal van onderstaande parameters van toepassing. De volgende lijst met parametervoorbeelden is overgenomen uit het algemeen toetsingsprotocol:

- » prestatieparameters, d.w.z. de voornaamste claims in verband met het doel van de technologie zoals omschreven in Stap 3: wat zijn de voordelen van de technologie – dit kunnen meerdere parameters zijn, bijv. bij het recyclen van heet water is mogelijk niet alleen de waterkwaliteit relevant, maar ook de hoeveelheid teruggewonnen energie/warmte;
- » operationele parameters voor de technologie (altijd relevant), d.w.z. meetbare parameters die verwijzen naar de toepassing van de technologie zoals omschreven in Stap 3, waarmee de omstandigheden worden omschreven waarbij de technologie functioneert zoals geclaimd – bijv. productiecapaciteit, concentraties van niet-doelsubstanties in de matrix, temperatuurbereik, pH-bereik, andere voorwaarden; daarnaast bepalen ze de voorwaarden waarbij de toetsing en tests worden uitgevoerd;
- » technische of wettelijke referentiewaarden (naleven of beter presteren dan een bepaalde grenswaarde is voor sommige toepassingen essentieel);
  - specifieke parameters die met de bedoelde toepassing op specifieke markten moet worden bereikt (kan per land verschillen);
  - naleving van industriële of ISO-normen op het terrein van de toepassing, aansluiting bij specifieke behoeften van technologiegebruikers (nichemarkten);
- » parameters die verwijzen naar vereiste hulpbronnen voor de werking:
  - watergebruik (bijv. van welke kwaliteit);
  - elektriciteitsverbruik of overig energieverbruik (warmte);
  - hulpstoffen, bijv. chemicaliën, die worden gebruikt tijdens de werking;
  - gebruik van gevaarlijke stoffen.

In onderstaande tabel wordt een voorbeeldoverzicht gegeven van de relevante parameters bij de werking van een kandidaat-technologie voor watermonitoring- en zuivering, waarbij eventueel ook voordelen en innovatieve kenmerken tot uiting komen:

Monitoringtechnologie	Waterzuiveringstechnologie
<ul style="list-style-type: none"> • Detectielimiet • Toepassingsgebied • Precisie (herhaalbaarheid/reproduceerbaarheid) • Juistheid • Robuustheid	<ul style="list-style-type: none"> • De bereikte zuiverende werking • Variatie van zuiverende werking • Vorming restproducten • Restchemicaliën

Overige eventueel relevante parameters houden verband met milieueffecten vanuit het perspectief van de levenscyclus en/of kunnen van belang zijn voor de gebruiker. Hieronder volgen voorbeelden van deze parameters:

- » Parameters die verwijzen naar de benodigde hulpbronnen voor de productie van de apparatuur/technologie zelf:
  - verbruik van grondstoffen (bijv. staal voor de constructie; deze parameter kan worden gecombineerd met de parameters voor einde van de levensduur en ontmanteling, bij de bepaling van de hoeveelheid verbruikt staal voor productie en de hoeveelheid die kan worden teruggewonnen);
  - elektriciteitsverbruik of overig energieverbruik (warmte);
  - gebruik van gevaarlijke stoffen;
  - gebruik van gerecycled materiaal/vervanging van grondstoffen;
- » Gegenereerd afval (biologisch afbreekbaar/recyclebaar/gevaarlijk, enz.);
- » Emissies (lucht, water);
- » Vereiste mankracht (evt. specifieke kwalificaties), exploitatiekosten:
  - voor werking;
  - voor onderhoud;
- » Effecten voor gezondheid op werkplek, gebruikershandleiding;
- » Ruimte, gebied:
  - eventuele beperkingen aan hoogte en oppervlakte bij standaardtoepassingen;
- » Levensduur:
  - robuustheid/kwetsbaarheid bij veranderende gebruiksomstandigheden of onderhoud;
- » Buitenbedrijfstelling bij einde levenscyclus en verwijdering:
  - herbruikbaarheid, recyclebaarheid (geheel of gedeeltelijk);
  - delen die moeten worden verwijderd.

Sommige van deze parameters kunnen worden gemeten via tests, andere niet. Niet-verifieerbare parameters worden na afloop van het toetsingsproces niet beschouwd als onderdeel van de getoetste claim, maar kunnen wel, onder verantwoordelijkheid van de fabrikant, ter informatie aan de toetsingsverklaring worden toegevoegd als ze belangrijk en nuttig voor de gebruiker zijn. Een volledige prestatieclaim kan bijvoorbeeld niet alleen een hoge zuiveringsgraad en hoge energie-efficiëntie omvatten, maar ook informatie over kostbare en/of milieutechnisch risicovolle ontmanteling. De mogelijkheid om andere – al dan niet verifieerbare – parameters op te nemen, moet te allen tijde gedurende de toetsingsprocedure worden besproken met de toetsingsinstantie. De technische prestatieparameters van de initiële claim worden gebruikt als uitgangspunt bij het opstellen van de definitieve prestatieparameters tijdens de toetsing. In onderstaande tabel is te zien hoe een initiële prestatieclaim van een kandidaat-technologie die representatief is voor de drie technologische domeinen van het ETV-proefprogramma van de EU eruit zou kunnen zien.

Technologisch domein ETV	Waterzuivering	Energietechnologie	Materialen en hulpbronnen
Voorbeeld van technologie	Ontsmettings-technologie	Zonnelucht-verwarming	Verwerking biomassa
Matrix	Industrieel proceswater	Binnenklimaat/lucht	Mestvezels
Doel	Water ontsmetten voor hergebruik in de industrie	Ventileren/verwarmen/drogen bijv. een vakantiehuis	Verbeteren van droge materie in mestvezels voor beter hergebruik
Voorbeelden geclaimde prestatieparameters	Verwijdering van 99,9 % van de bacteriën	Gemiddelde luchtstroom 60 m ³ /u. 5 % lagere relatieve luchtvochtigheid binnenshuis	90 % droge stof in uitvoer
Operationele parameters	Geleidingsvermogen meer dan 250 µS/m bij omgevingstemperatuur van 5-35 °C	Temperatuur, stroomsnelheid luchtvolume en zonnestraling Alles bij standaardweersomstandigheden voor Noord-Europa.	Energiebalans bijna nul of positief

Stap 5: Een toetsingsovereenkomst aangaan – belangrijkste overwegingen

Voordat het volledige toetsingsproces wordt gestart, gaat de indiener een contractuele overeenkomst met de toetsingsinstantie aan voor uitvoering van de toetsingsactiviteiten in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU.

Afhankelijk van de complexiteit van de toetsingsprocedure die wordt uitgevoerd ter toetsing van de claim kan de contractprocedure uit een of meerdere stappen bestaan.

Er dient te worden opgemerkt dat in zijn algemeenheid de kosten van tests niet zijn opgenomen in de toetsingsovereenkomst. Indien de toetsingsinstantie na beoordeling van bestaande testgegevens besluit dat er extra tests nodig zijn, dan is het aan de indiener om – in samenwerking met de toetsingsinstantie – een passende testinstantie (en waar van toepassing een relevant analytisch laboratorium) te kiezen en een afzonderlijke overeenkomst met de testinstantie aan te gaan. In sommige gevallen kan dezelfde organisatie fungeren als zowel toetsingsinstantie als testinstantie, maar hierdoor ontstaat voor de indiener geen verplichting beide overeenkomsten met deze organisatie af te sluiten.

In sommige gevallen moeten delen van de toetsingsovereenkomst mogelijk worden herzien na uitwerking van het specifieke toetsingsprotocol, d.w.z. na bepaling van de toepassings- en prestatieparameters, de eisen voor het testontwerp en de gegevenskwaliteit, en beoordeling van bestaande gegevens. In dergelijke gevallen kunnen de indiener en de toetsingsinstantie uitsluitend een overeenkomst sluiten voor de uitvoering van de eerste activiteiten en de resterende delen voor een andere overeenkomst bewaren. Het is ook mogelijk dat de overeenkomst na uitvoering van de eerste activiteiten wordt herzien.

De overeenkomst kan voorts de initiële toetsingsfase a posteriori omvatten, d.w.z. contact, voorstel en toetsing geschiktheid en quick scanverslag, indien het commercieel beleid van de toetsingsinstantie hierin voorziet. In veel gevallen wordt de initiële fase evenwel geregeld door andere financieringsbronnen (publieke steun) en wordt deze derhalve niet in de toetsingsovereenkomst opgenomen.

Het algemene toetsingsprotocol van ETV biedt een template die kan worden gebruikt om een ontwerp van een dergelijke contractuele overeenkomst op te stellen; desalniettemin dient te worden opgemerkt dat er mogelijk specifieke bepalingen of wijzigingen voor deze template gelden als gevolg van nationale regelgeving, interne regels van de toetsingsinstantie of op verzoek van de indiener.

Mogelijk is de toetsingsinstantie op basis van de analyse van het quick scandocument evenwel al in staat een eerste ruwe kostenraming van de uit te voeren tests te bieden. Deze raming is nuttig voor de indiener om de totale kosten van het project te plannen, maar de raming voor tests moet hoe dan ook door de testinstantie bevestigd worden.

Een toetsingsovereenkomst moet, naast de beschrijving van de kandidaat-technologie, de punten uit onderstaande checklist omvatten:

- ☒ intellectuele-eigendomsrechten, bijv. eigendom van of zeggenschap over de technologie moet worden gewaarborgd door de indiener; hij behoudt bovendien alle rechten op de technologie en alle technische gegevens die gedurende de toetsing geproduceerd worden. De toetsingsinstantie behoudt alle rechten over door de instantie ontwikkelde toetsingsprocessen, -protocollen, -plannen, -methoden en -procedures;
- ☒ informatie- en communicatieafspraken tussen de indiener en de toetsingsinstantie, inbegrepen kennisgeving van eventuele wijzigingen in toetsingsomstandigheden;
- ☒ specificatie van de verplichtingen van indiener en toetsingsinstantie krachtens de toetsingsovereenkomst;
- ☒ een schema voor de toetsingsprocedures;
- ☒ regels en verklaring aangaande het gebruik van het ETV-verslag;
- ☒ verklaring omtrent de regels aangaande het gebruik van de toetsingsverklaring en het ETV-logo;
- ☒ omschrijving van beperkingen voor het gebruik van de toetsingsresultaten, bijvoorbeeld een verklaring dat de toetsingsresultaten een afspiegeling vormen van de prestaties van de technologie ten tijde van en onder de omstandigheden van de toetsing en derhalve niet kunnen worden beschouwd als waarborg voor hetzelfde prestatieniveau in de toekomst of onder andere omstandigheden;

- ✓ rapportering voor feedback van de impact (milieugerelateerde, economische of andere voordelen voor wat betreft bedrijfsimago, toegang tot de markt enz.) aan ETV door de indiener;
- ✓ voorwaarden voor weigering van de toetsingsprocedure of terugtrekking van partijen uit het toetsingsproces;
- ✓ betalingsvoorwaarden;
- ✓ het geldende wettelijke regime en de bevoegde gerechtelijke instanties in geval van een geschil met betrekking tot de toetsingsprocedure;
- ✓ vertrouwelijkheidsaspecten;
- ✓ aansprakelijkheidsaspecten.

Gebruikelijke verplichtingen van de indiener krachtens de toetsingsovereenkomst zijn onder meer:

- het verstrekken van informatie waardoor een volledig begrip van de technologie mogelijk wordt;
- het op aanvraag verstrekken van commentaar op opgestelde documenten;
- het aanbieden van training inzake het gebruik van de technologie aan de testinstantie;
- het verstrekken van een adequaat aantal eenheden van een technologie/product voor testdoeleinden, enz.

Gebruikelijke verplichtingen van de toetsingsinstantie krachtens de toetsingsovereenkomst zijn onder meer:

- toetsen van de technologie zoals aangegeven in de overeenkomst;
- ontwikkelen van een specifiek toetsingsprotocol, inbegrepen vereisten voor testmethoden en kwaliteit van de testgegevens;
- opstellen van een toetsingsverslag en een toetsingsverklaring;
- adviseren van de indiener, met name voor wat betreft de prestatieclaim, keuze van testinstantie en gebruik van de toetsingsverklaring, binnen de grenzen van onafhankelijkheid.

De indiener mag zich tijdens elke gewenste stap uit het toetsingsproces terugtrekken. Derhalve dient de overeenkomst bepalingen te omvatten waarmee een eventuele terugtrekkingsprocedure wordt geregeld.

Gedurende het gehele toetsingsproces is de toetsingsinstantie verplicht professionele geheimhouding te betrachten voor wat betreft alle informatie die tijdens de uitvoering van de taken gedurende de toetsingsactiviteiten is verkregen.

Stap 6: Het specifieke toetsingsprotocol opstellen

Een specifiek toetsingsprotocol dient als basis voor de uitvoering van de toetsingsactiviteiten voor de kandidaat-technologie. Het protocol wordt opgesteld door de toetsingsinstantie en behelst een aantal van de volgende opeenvolgende activiteiten:

- » evaluatie van de oorspronkelijke door de indiener voorgelegde prestatieclaim. Dit is het meest essentiële onderdeel van het opstellen van het specifieke toetsingsprotocol, aangezien dit de achtergrond vormt voor de vervolghandelingen;
- » opstellen van het document met het specifieke toetsingsprotocol;
- » beoordeling van de bestaande gegevens geleverd door de indiener in het indieningsdossier;
- » beoordeling van de vraag of er in combinatie met de activiteiten uit de testfase eventueel extra tests nodig zijn.

Hieronder wordt elk van deze activiteiten in meer detail beschreven met een indicatie van de corresponderende taken en verantwoordelijkheden van de indiener.

Evaluatie oorspronkelijke claim: zijn de oorspronkelijk geclaimde parameters relevant, compleet en correct uiteengezet?

De technische prestatieparameters die zijn ingediend in de oorspronkelijke claim worden samen met de omschrijving van de beoogde toepassing door de toetsingsinstantie geëvalueerd teneinde te waarborgen dat de parameters verifieerbaar zijn, met een adequate mate van nauwkeurigheid kunnen worden bevestigd, en dat de opgegeven werkingsomstandigheden consistent zijn met de professionele praktijken zoals waargenomen voor een gegeven technologisch domein en de toepassing van de technologie.

Bij de beoordeling van de toetsingsparameters neemt de toetsingsinstantie het volgende in acht:

- » of de parameters relevant en volledig zijn en voldoen aan de behoeften van de gebruikers voor deze toepassing (in de claim moet bijvoorbeeld mogelijk een aantal bijkomende parameters worden opgenomen om de milieuaspecten van de technologie of een verwacht resultaat uit de toepassing te beschrijven);
- » of er behoefte bestaat de set prestatieparameters aan te vullen met een aantal bijkomende parameters die mogelijk niet verifieerbaar zijn maar die wel relevant kunnen zijn voor de gebruiker om deze te helpen een goed geïnformeerde keuze te maken (een technologie voor de ontsmetting van drinkwater kan bijvoorbeeld tot een extra zuiverheidsgraad voor drinkwater leiden, maar mogelijk wordt bij het proces in kwestie meer energie verbruikt, hetgeen inhoudt dat de energieparameter als bijkomende informatie ter hand moet worden gesteld);
- » of de geclaimde prestatie voldoet aan de vereisten die worden gesteld door een regelgevingskader dat betrekking heeft op de kandidaat-technologie (als er bijvoorbeeld een norm met relevante prestatieparameters voor de te toetsen technologie en de geverifieerde toepassing ervan voorhanden is, kan een verwijzing naar deze norm de precieze omschrijving van de prestatieparameter vervangen);
- » de manier waarop de claim zich verhoudt tot geavanceerde prestaties van soortgelijke technologieën, teneinde waar relevant een zinvolle vergelijking te kunnen maken (kennis van vergelijkbare technologieën en de behoeften van de gebruikers kan er bijvoorbeeld op wijzen dat een bepaalde parameter anders uiteengezet moet worden);
- » of de parameters kwantitatief verifieerbaar zijn en op een specifieke en ondubbelzinnige manier uiteengezet worden met gebruikmaking van absolute meetbare waarden;
- » of de opgegeven werkingsomstandigheden die gelden voor de geclaimde prestatie op relevante en adequate wijze worden omschreven;
- » indien eerder soortgelijke technologieën zijn geverifieerd in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU of een ander ETV-programma of soortgelijke schema's, moeten de parameters die voor de oude toetsingen zijn gebruikt waar relevant worden overwogen voor gebruik in het nieuwe toetsingsprotocol.

In de onderstaande tabel wordt aangegeven hoe een oorspronkelijke prestatie voor een ontsmettings-technologie zich na de herziening kan ontwikkelen:

	Oorspronkelijke claims	Herziene claims in specifiek toetsingsprotocol	Opmerkingen
Voorbeeld van technologie	Ontsmettingstechnologie		
Matrix	Industrieel proceswater	Industrieel proceswater	
Doel	Water ontsmetten voor hergebruik in de industrie	Water ontsmetten voor hergebruik in de industrie	
Voorbeelden prestatieparameters	1) Verwijdering van 99,9% van de bacteriën	1) Verwijdering van 99,9% van de bacteriën 2) Chloride in uitvoer < 0,5 mg/l 3) Trihalomethanen in uitvoer < 0,5 µg/L	2) Voor sommige doeleinden is het vereist dat het uitvoerwater voldoet aan de drinkwatercriteria van 0,5 mg chloride/L 3) Tijdens de behandeling bestaat het risico van vorming van trihalomethanen. Het vermelde criterium is een gestandaardiseerd EU-criterium voor drinkwater.
Operationele parameters	1) Geleidingsvermogen > 250 µS/m 2) Omgevingstemperatuur 5-35°C	1) Geleidingsvermogen > 250 µS/m 2) Omgevingstemperatuur 5-35°C 3) Chloride in invoer > 15 ppm	3) Geleidingsvermogen en chloride zijn vaak gerelateerd, maar na herziening van de technologie werd duidelijk dat een bepaald chlorideniveau afzonderlijk geregeld moest worden.
Bijkomende parameters		Gebruikershandleiding: wordt het onderhoudsproces volledig in de handleiding beschreven? Gezondheid op het werk en milieueffect	Relevante informatie voor de gebruiker

Tijdens de herzieningsfase van de claim die door de toetsingsinstantie wordt uitgevoerd, wordt de indiener verzocht commentaar te leveren en de wijzigingen goed te keuren die als onderdeel van de goedkeuring van het specifieke toetsingsprotocol door de toetsingsinstantie zijn voorgesteld.

Het claimen van technologieprestaties binnen het ETV-proefprogramma van de EU is een dynamisch proces. De claim kan zich gedurende het gehele toetsingsproces ontwikkelen: de prestatielimieten kunnen veranderen of er kan verdere aanpassing van de parameters plaatsvinden, bijvoorbeeld als gevolg van tests of de beoordeling van de bestaande testgegevens die door de indiener worden overgelegd.

Diagram 2 bevat een hypothetisch voorbeeld van de ontwikkeling van een claim gedurende het toetsingsproces.

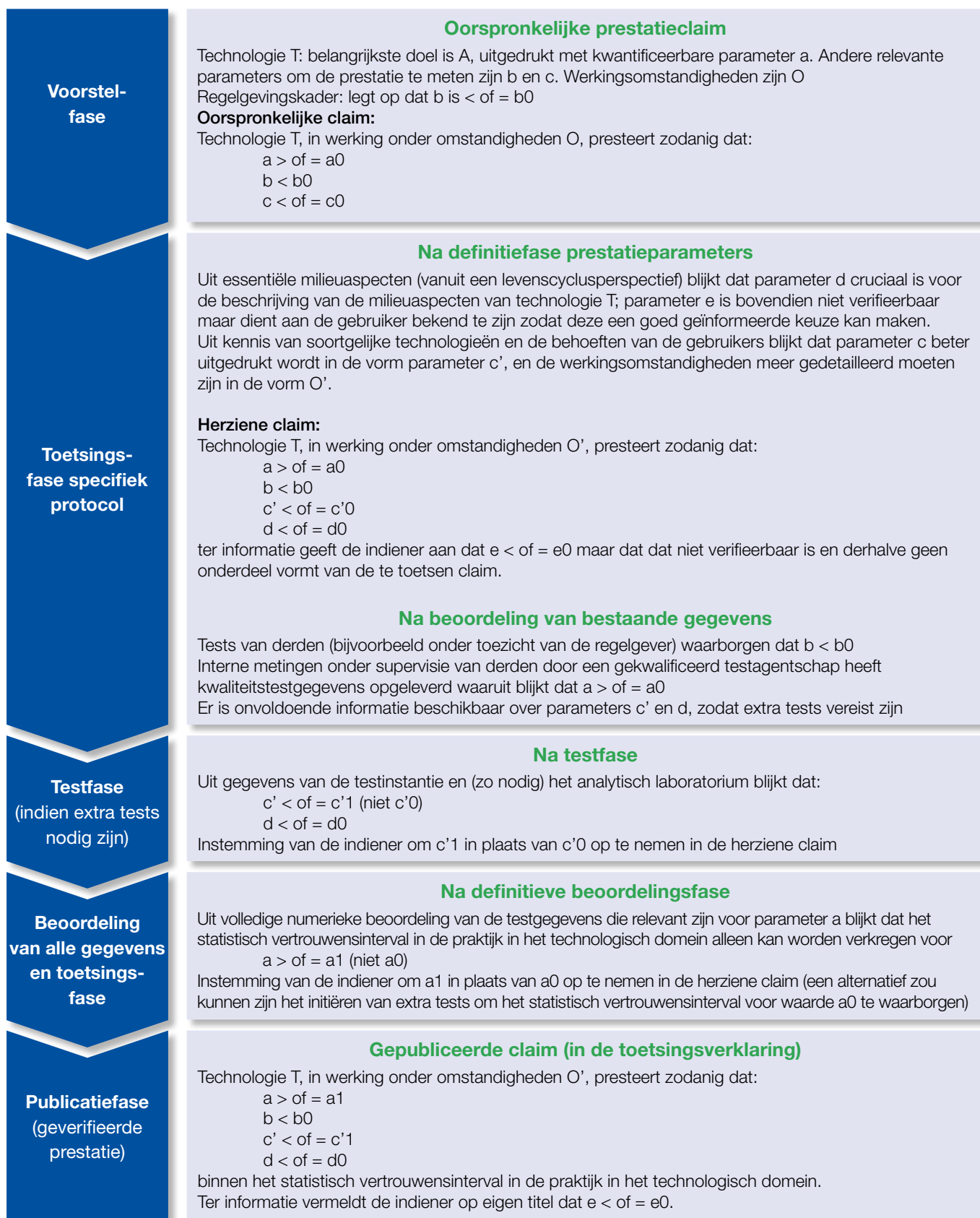

Diagram 2 Ontwikkeling prestatieclaim tijdens toetsingsprocedure

Opstellen van het document met het specifieke toetsingsprotocol

Zodra er overeenstemming over de te verifiëren prestatieparameters is bereikt, stelt de toetsingsinstantie, met een bijdrage van de indiener, als volgende stap het specifieke toetsingsprotocol op. Het is een document waarin beschreven wordt hoe de specifieke toetsing van een individuele technologie in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU wordt uitgevoerd. Het protocol wordt ontwikkeld onder toepassing van de beginselen en procedures van het algemeen toetsingsprotocol (GVP), dat bovendien een template biedt voor gebruik bij het opstellen van het protocol. In het ETV-proefprogramma van de EU is het specifieke toetsingsprotocol als document niet openbaar. Het document specificeert, naast de herziene claim, de vereisten voor het proces waaruit de testgegevens verkregen moeten worden (bijv. testmethoden), de vereiste kwaliteit van de testgegevens, meet- en berekeningsmethoden (bijv. hoe de testgegevens worden verwerkt naar prestatieparameters), enz.

Bij het opgeven van de eisen met betrekking tot de testmethoden, houdt de toetsingsinstantie met name rekening met het volgende:

- » het algemene ontwerp en de schaal (proef en/of praktijk) van de tests die de gegevens leveren waarmee de claim moet worden gestaafd;
- » de specifieke te meten prestatieparameters;
- » welke testmethoden en, indien van toepassing, monsternemings-, meet- en berekeningsmethoden moeten worden gebruikt om deze parameters te meten;
- » de vraag of deze methoden gestandaardiseerd zijn en, zo niet, hoe de reproduceerbaarheid ervan gewaarborgd kan worden;
- » de manier waarop het beheer van de testgegevens plaatsvindt (bijv. in welk format deze moeten worden opgeslagen) en de manier waarop de kwaliteit ervan gewaarborgd kan worden (bijv. kwaliteitsborging en kwaliteitsbeheersprocedures van de organisatie die de gegevens levert).

In het specifieke toetsingsprotocol worden ook de methoden aangegeven die worden gebruikt om de metingen om te zetten naar prestatieparameters. Deze omvatten statistische methoden en eventuele vereiste statistische vertrouwensintervallen die moeten voldoen aan de professionele praktijk voor de technologische groep in kwestie.

Tijdens het opstellen van het specifieke toetsingsprotocol kan de indiener gevraagd worden om, naast het leveren van bestaande testgegevens zoals hieronder vermeld, de toetsingsinstantie bij te staan bij het specificeren van de vereisten voor het uitvoeren van tests en/of voor de testgegevens, de testmethoden en eventuele specifieke eisen waaraan moet worden voldaan (bijv. voor laboratoriumanalyses) en die in het protocol moeten worden opgenomen.

Wanneer de bestaande gegevens kunnen worden onderkend als bewijs voor uw claim

Ter ondersteuning van de geclaimde prestatie van de technologie wordt de indiener aangemoedigd om, indien van toepassing, bestaande testgegevens voor te stellen, inbegrepen analytische gegevens. Deze gegevens kunnen worden verkregen vóór de toepassing, bijvoorbeeld als onderdeel van het ontwikkelingsproces van de technologie (bijv. uit demonstratieprojecten) of activiteiten ten behoeve van marktintroductie. Voor erkenning voor de toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU analyseert de toetsingsinstantie de testgegevens evenwel vanuit het volgende standpunt:

- » Corresponderen de gegevens met de parameters, methoden en streefwaarden die vastgelegd zijn voor de specifieke toetsing (oftewel: zijn ze relevant voor de claim)?
- » Voldoen de gegevens aan de kwaliteitseisen (zijn de gegevens bijvoorbeeld afkomstig van competente verstrekkers van gegevens die beantwoorden aan de relevante eisen die in het GVP gespecificeerd zijn)?

De kwaliteitseisen van de testgegevens en de competenties van de verstrekkers van gegevens worden in de volgende paragraaf nader uiteengezet.

Indien de indiener van zins is vóór het ETV-voorstel testgegevens te verkrijgen die op betrouwbare wijze tot stand zijn gekomen en van goede kwaliteit zijn, wordt hij geadviseerd vóór het testen contact op te nemen met een toetsingsinstantie om informatie te verkrijgen over de vereisten voor kwaliteitsborging en/of het GVP te raadplegen.

Als het resultaat van de beoordeling positief is, houdt het ETV-proces geen herhaling in van tests die reeds zijn uitgevoerd, waardoor uiteraard wordt bespaard op tijd en kosten.

Wanneer extra tests nodig zijn en waar deze kunnen worden uitgevoerd

Het is van essentieel belang dat de indiener de keuze van de testinstantie en/of het analytisch laboratorium coördineert met de toetsingsinstantie, die ook advies mag geven over de kwaliteitseisen waaraan deze instanties dienen te voldoen als verstrekkers van testgegevens.

Op grond van de beoordeling van de claim zijn extra tests nodig indien de toetsingsinstantie stelt dat:

- » de ingediende bestaande gegevens deels of volledig onacceptabel zijn (bijvoorbeeld omdat er niet aan de vereisten voor kwaliteitsborging wordt voldaan);
- » de relevante gegevens onvoldoende zijn om de claim te staven.

Extra tests kunnen intern worden uitgevoerd of door een onafhankelijke testinstantie op een geselecteerde testlocatie.

Om te waarborgen dat de gegevens die nodig zijn voor de toetsing betrouwbaar zijn, legt het ETV-proefprogramma van de EU eisen op met betrekking tot kwaliteitsborging en kwaliteitsbeheer waaraan de testinstanties en analytische laboratoria moeten voldoen, namelijk:

- » een testinstantie moet een kwaliteitsbeheersysteem ingevoerd hebben, inbegrepen ETV-procedures, en voldoen aan de eisen van ISO 9001⁴ of geaccrediteerd zijn volgens ISO 17020 voor de relevante testmethoden⁵;
- » een analytisch laboratorium moet geaccrediteerd zijn volgens ISO 17025 voor methoden binnen het relevante analysegebied.

De indiener speelt een actieve rol bij het opstellen van het testplan en de uitvoering van de tests. Het is zijn verantwoordelijkheid te beoordelen, commentaren te leveren en het testplan uiteindelijk goed te keuren. Voor het uitvoeren van de tests wordt de indiener verzocht toegang te waarborgen tot de technologie (bijv. het verstrekken van het noodzakelijke aantal eenheden van een technologie/product voor testdoeleinden, toegang tot de praktijklocatie, enz.) of toebehoren, een gebruikershandleiding en zo nodig training te leveren aan de testinstantie inzake het toepassen van de technologie, enz.

De indiener heeft de vrijheid een geschikte testinstantie of een geschikt analytisch laboratorium te kiezen

De afwezigheid van accreditatie of certificatie van een testinstantie houdt niet in dat deze geen tests voor toetsingsdoeleinden mag uitvoeren. In een dergelijk geval dient de indiener zich er evenwel van bewust te zijn dat, teneinde te kunnen voldoen aan de algehele kwaliteitseisen van de toetsingsprocedure, de toetsingsinstantie verplicht is het kwaliteitsbeheersysteem van de testinstantie te controleren door middel van een audit. Deze activiteit leidt tot extra kosten die door de indiener gedragen moeten worden.

Zodra de testinstantie is gekozen, is de indiener verantwoordelijk voor het aangaan van een overeenkomst met deze instantie. In de overeenkomst moet worden vermeld dat de volgende activiteiten door de testinstantie worden uitgevoerd:

- » het opstellen van een testplan in overeenstemming met de toetsingsinstantie, waarbij rekening wordt gehouden met de eisen van het GVP en het specifieke toetsingsprotocol;
- » het verrichten van de tests, waarbij het vereiste kwaliteitsniveau zoals opgelegd in het specifieke toetsingsprotocol gewaarborgd wordt;
- » het waarborgen van de kwaliteit van de analyse die in de test gebruikt wordt en, waar van toepassing, de naleving van de eisen van het GVP door de analytische laboratoria;
- » opstellen van het verslag aangaande de uitgevoerde tests.

⁴ Internationale Organisatie voor Normalisatie. EN ISO 9001. Kwaliteitsbeheersystemen – Eisen. 2008.

⁵ Internationale Organisatie voor Normalisatie. Algemene eisen voor de bekwaamheid van beproevings- en kalibratielaboratoria. ISO 17025. 2005.

Het is voorts van belang te onderstrepen dat de definitieve beoordeling van de totale kosten die gepaard gaan met de toetsingsprocedure indien er extra tests nodig zijn, wellicht alleen op dat moment mogelijk is.

Na goedkeuring door de toetsingsinstantie en de indiener wordt het testplan een integraal onderdeel van het toetsingsproces. Zodra de tests zijn afgerond, worden de verkregen testgegevens door de testinstantie uitgewerkt in de vorm van een testverslag dat aan de indiener en de toetsingsinstantie wordt aangeboden. Aan het eind van het toetsingsproces worden het testplan en het testverslag aanhangsels bij het toetsingsverslag.

In sommige gevallen kan de indiener ervoor kiezen interne tests uit te voeren om de ontbrekende testgegevens te verkrijgen. Voor dat doel kan hij een overeenkomst aangaan met een onafhankelijke testinstantie, in samenwerking met de toetsingsinstantie, die:

- » de door de indiener opgestelde testplannen evalueert die zijn uitgewerkt overeenkomstig de relevante procedures of protocollen en in samenspraak met de toetsingsinstantie;
- » de door de indiener uitgevoerde tests bijwoont;
- » testverslagen goedkeurt indien deze zijn opgesteld door de indiener, en indien dit niet door de toetsingsinstantie gedaan wordt.

Het GVP omvat ook een reeks eisen met betrekking tot de selectie van een geschikte testlocatie voor het uitvoeren van extra tests. De eisen met betrekking tot de testlocatie moeten duidelijk in het specifieke toetsingsprotocol vermeld worden. De algemene eisen die overwogen moeten worden bij het kiezen van een testlocatie zijn als volgt:

- » de locatie moet duidelijk gerelateerd zijn aan de matrix, het doel en de operationele parameters die voor de toetsing zijn opgesteld;
- » de locatie moet toegankelijk zijn (de indiener moet bijvoorbeeld toegang tot de technologie bieden als deze is geïnstalleerd op een praktijklocatie of een gevraagd aantal eenheden leveren als de tests plaatsvinden op de locatie van de testinstantie, enz.);
- » als de technologie wordt geïnstalleerd en gebruikt op de praktijklocatie, moet deze locatie vrij zijn van eventuele commerciële of andere belangen die van invloed zouden kunnen zijn op de testresultaten.

De indiener moet het testverslag goedkeuren voordat de testinstantie het aan de toetsingsinstantie aanbiedt.

De praktijklocatie mag in principe niet afhankelijk zijn van de indiener. Als dit evenwel de enige optie is, moet dit duidelijk worden uitgelegd en onderbouwd in het specifieke toetsingsprotocol, samen met een specificatie van maatregelen die waarborgen dat de tests op onafhankelijke wijze worden uitgevoerd.

Zodra de tests zijn afgerond, worden de testgegevens samengevat en gepresenteerd in een testverslag dat door de testinstantie wordt opgesteld. De testinstantie biedt het testverslag aan aan de toetsingsinstantie ten behoeve van definitieve gegevensbeoordeling en toetsing.

Stap 7: Definitieve gegevensbeoordeling en toetsing

De toetsingsinstantie verzamelt alle prestatiegegevens, d.w.z. zowel aanvaarde bestaande gegevens indien ingebracht door de indiener als testgegevens uit extra tests, en evalueert of de gehele reeks gegevens voldoende nauwkeurig en volledig is om de geclaimde prestatie te verifiëren en of deze tot stand is gekomen volgens de vereiste procedures zoals gesteld in het specifieke toetsingsprotocol. Ook controleert de toetsingsinstantie de gevolgde procedures.

In dit stadium kan ook de extra informatie (zie Stap 4) die geen onderdeel vormde van de toetsingsprocedures en die door de indiener onder diens eigen verantwoordelijkheid is ingebracht, worden overwogen door de toetsingsinstantie, die de geschiktheid en bruikbaarheid daarvan evalueert.

Op basis van de definitieve beoordeling van gegevens en controle van de toegepaste procedures bepaalt de toetsingsinstantie de uiteindelijke prestatieclaim die kan worden beschouwd als getoetst in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU.

Stap 8: Het toetsingsverslag en de toetsingsverklaring

Het toetsingsverslag en de toetsingsverklaring zijn de voornaamste producten van de toetsingsprocedure waarmee de prestatie wordt bepaald van een technologie die is getoetst in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU.

Beide documenten hebben een vooraf vastgelegde inhoud en structuur (templates aanwezig in het GVP) en gebruiksregels en -beginselen.

Het toetsingsverslag is een uitgebreid overzicht van alle toetsingsactiviteiten die gedurende het gehele proces hebben plaatsgevonden. Het verslag omvat het volgende:

- » een gedetailleerde beschrijving van de technologie en de toepassing ervan;
- » de getoetste prestatie;
- » de werksomstandigheden waaronder de getoetste prestatie wordt gerealiseerd;
- » alle meetonzekerheden en relevante aannamen die tijdens het toetsingsproces een rol hebben gespeeld;
- » beschrijving van de uitgevoerde tests en de verkregen resultaten;
- » definitieve beoordeling van alle gegevens uit het testverslag en uit aanvaardbare bestaande gegevens van vóór de toetsing;
- » toegepaste procedures voor kwaliteitsbeheer en kwaliteitscontrole.

Bovendien worden alle relevante documenten die tijdens de toetsing zijn opgesteld, zoals het quick scandocument, het voorstel, het specifieke toetsingsprotocol, het testplan en het testverslag als aanhangsels bijgevoegd.

Het toetsingsverslag wordt opgesteld door de toetsingsinstantie; de indiener is verantwoordelijk voor de goedkeuring ervan. In het kader van het ETV-proefprogramma van de EU is het verslag eigendom van de indiener. Het mag gepubliceerd worden als de indiener daarmee akkoord gaat.

De toetsingsverklaring is een samenvatting van het toetsingsverslag. Het is een kort document van circa vier pagina's, met daarin:

- » een beknopte beschrijving van de getoetste technologie, de volledige benaming of het referentienummer, het doel en de werksomstandigheden;
- » de getoetste prestatie en de werksomstandigheden waaronder deze is gerealiseerd;
- » een samenvatting van de procedures die de toetsingsinstantie, en indien relevant de testinstanties, gevolgd hebben om de claim te toetsen, met inbegrip van het statistische vertrouwensinterval indien van toepassing;

Het is in het belang van de indiener het toetsingsverslag nauwkeurig te controleren en te becommentariëren voordat het wordt goedgekeurd.

- » alle overige informatie die nodig is om de prestatieclaim te begrijpen en gebruiken; als informatie wordt opgenomen die niet gecontroleerd is in het kader van het ETV-proefprogramma, moet dit duidelijk vermeld en toegelicht worden.

De toetsingsverklaring is een belangrijk resultaat van het ETV-proefprogramma van de EU dat door de indiener gebruikt mag worden in alle contacten met andere organisaties, voor marketingdoeleinden of voor officiële goedkeuring. Het kan opgenomen worden in de technische documentatie van de gekeurde technologie.

De indieners wordt geadviseerd het toetsingsverslag openbaar beschikbaar te maken om het toetsingsresultaat transparant en derhalve aantrekkelijker voor potentiële kopers te maken.

De toetsingsverklaring wordt opgesteld en, na goedkeuring van de indiener, uitgegeven door de toetsingsinstantie, die het ondertekent en ter publicatie overdraagt aan de diensten van de Europese Commissie. Het document is voorzien van een registratienummer, een ETV-logo en een datum van uitgifte.

Er geldt geen geldigheidsperiode voor de verklaring maar deze is uitsluitend geldig zolang er geen aanzienlijke wijzigingen in de technologie worden aangebracht waardoor de prestatie beïnvloed zou kunnen worden. Als er wijzigingen worden aangebracht, is een beoordeling door de toetsingsinstantie vereist teneinde te beoordelen of de toetsingsverklaring nog steeds geldig is dan wel dient te worden bijgewerkt (zie ook Paragraaf 3.2). De indiener is verplicht dergelijke wijzigingen door te geven aan de toetsingsinstantie.

Gebruik van het toetsingsverslag, de toetsingsverklaring en het ETV-logo

Over het algemeen geldt dat wanneer het toetsingsverslag wordt gepubliceerd, het in zijn volledigheid gepubliceerd moet worden. In sommige gevallen kan de toetsingsinstantie akkoord gaan met publicatie van delen van het verslag; dit is evenwel alleen aanvaardbaar indien de rechtmatige belangen van de indiener met betrekking tot de getoetste technologie, met name de intellectuele eigendom, onevenredig geschaad zouden kunnen worden door de volledige publicatie van het verslag. In geval van publicatie van delen van het toetsingsverslag moet de toetsingsinstantie controleren of de te publiceren delen er niet toe kunnen leiden dat de betekenis of de resultaten van de toetsing in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU verkeerd geïnterpreteerd kunnen worden.

Indien de indiener de toetsingsverklaring misbruikt oftewel inbreuk maakt op de voorwaarden van het ETV-proefprogramma van de EU zoals hierboven vermeld, is de toetsingsinstantie gerechtigd de verklaring in te trekken. De toetsingsverklaring en het verslag of delen ervan worden verwijderd van de website waarop deze door de diensten van de Commissie zijn gepubliceerd.

Als het toetsingsverslag niet openbaar beschikbaar is, kan de indiener worden verzocht toegang ertoe mogelijk te maken voor andere toetsingsinstanties, de diensten van de Commissie, nationale accreditatieinstanties en leden van de technische werkgroepen. Desgevraagd moet de toegang onder voorwaarde van vertrouwelijkheid worden toegestaan. EU- en nationale controleautoriteiten (met inbegrip van de Europese Rekenkamer en het Bureau voor fraudebestrijding) kunnen volgens de relevante procedures toegang vragen.

De toetsingsverklaring moet in zijn volledigheid gepubliceerd worden; delen ervan kunnen voor geen enkel doel worden gebruikt.

De indiener moet de toetsingsverklaring als volgt citeren:

technologie XX is op DD.MM.JJJJ door toetsingsinstantie QQ getoetst voor doel PP in matrix YY. De toetsingsverklaring is geregistreerd onder nummer NN en is beschikbaar op het volgende adres: <http://ec.europa.eu/environment/etv> of op de specifieke website die wordt opgegeven door de diensten van de Commissie.

Het ETV-logo mag niet afzonderlijk worden gebruikt, en evenmin op producten of in een publicatie (op papier, op het internet of anderszins) anders dan de toetsingsverklaring worden afgebeeld.

3. Toetsing afgerond – follow-up

3.1 Feedback van indieners

De toetsingsovereenkomst moet voldoende en passend voorzien in het regelen van de details van de feedback van de indiener en de procedure voor het verzamelen daarvan.

Één jaar na afronding van het toetsingsproces wordt de indiener door de toetsingsinstantie die de toetsing heeft uitgevoerd gevraagd feedback te geven over de toegevoegde waarde van ETV bij de marketing van gekeurde technologieën en de economische en milieuvoordelen. Dit vindt plaats in de vorm van een enquête die door de toetsingsinstantie wordt uitgevoerd.

Toetsingsinstanties geven de verzamelde feedback door aan de diensten van de Commissie. Doel van het verzamelen van deze informatie bij de indieners is het monitoren van het nut van ETV voor het toepassen van gekeurde technologieën en het daaraan gekoppelde verkregen milieuvoordeel, om zo het ETV-proefprogramma van de EU doorlopend te kunnen evalueren en verbeteren.

3.2 Indien er wijzigingen zijn aangebracht in de gekeurde technologie

Als er wijzigingen in de gekeurde technologie zijn aangebracht, is de indiener verplicht dergelijke informatie aan de toetsingsinstantie door te geven. Deze informatie moet zijn onderbouwd met een reeks relevante gegevens waarmee de toetsingsinstantie kan beoordelen of de omstandigheden voor toetsing zijn veranderd. Deze beoordeling vindt plaats op kosten van de indiener.

Als een indiener wijzigingen in een gekeurde technologie wil doorgeven, moet hij contact opnemen met dezelfde toetsingsinstantie die het toetsingsproces heeft uitgevoerd en de toetsingsverklaring heeft afgegeven.

Het vervangen van een onderdeel van een gekeurde technologie door een ander onderdeel met dezelfde gedocumenteerde specificaties, wordt niet als wijziging beschouwd.

Als de toetsingsinstantie na beoordeling concludeert dat de omstandigheden voor toetsing zijn gewijzigd, geldt het volgende:

- » ofwel de indiener maakt een begin met het bijwerken van de toetsingsprocedure;
- » ofwel de toetsingsverklaring wordt ingetrokken.

Als een technologie al getoetst is maar er zijn modificaties in doorgevoerd die gevolgen hebben voor de toetsingsprocedure, kan een nieuwe, vereenvoudigde toetsingsprocedure worden uitgevoerd. Het bereik hiervan kan uitsluitend verwijzen naar die parameters en omstandigheden die relevant zijn voor de als gevolg van de modificaties gewijzigde parameters, tenzij er een belangrijke reden is die het gebruik van de volledige procedure noodzaakt.

3.3 Klachtenprocedure

Er zijn drie soorten klachten mogelijk met betrekking tot de ETV-procedure:

- » klachten over specifieke technologie-toetsingen in het kader van ETV;
- » klachten over de competentie of kwalificatie van een toetsingsinstantie;
- » klachten over procedures van het ETV-proefprogramma van de EU.

Klachten over de toetsing van een specifieke technologie moeten worden ingediend bij de betreffende toetsingsinstantie. In de contractuele overeenkomst tussen de twee partijen moet melding worden gemaakt van een procedure voor de afhandeling van deze klachten alsook van het geldende wettelijke regime en de bevoegde gerechtelijke instanties voor de betrekkingen tussen de toetsingsinstantie en de indiener (zie ook Stap 5).

Klachten over de bevoegdheid of kwalificatie van een toetsingsinstantie in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU moeten worden gericht aan de nationale accreditatie-instantie die de toetsingsinstantie geaccrediteerd heeft voor het ETV-proefprogramma, volgens de procedure vermeld in de kwaliteitshandleiding van de toetsingsinstantie.

Klachten over de procedures van het ETV-proefprogramma moeten worden gericht aan de diensten van de Europese Commissie die het ETV-proefprogramma coördineren. Hierbij moet gebruik worden gemaakt van de functionele mailbox: ENV-ETV@ec.europa.eu

4. Toetsingen gebruiken voor marketing in binnenland, binnen Europa en internationaal

4.1 Wanneer heeft ETV het meeste effect voor het op de markt brengen van uw technologie?

Er is een aantal gevallen waarin ETV de meeste toegevoegde waarde lijkt te bieden voor een milieu-technisch innovatieve technologie, en waar de aanbieder rekening mee moet houden. Het gaat met name om de volgende gevallen:

- » er bestaan geen productnormen waarmee de geclaimde prestatieparameter voor uw technologie kan worden uitgedrukt;
- » de innovatieve kenmerken komen door de bestaande normen niet voldoende uit de verf;
- » er bestaan binnen de EU geen geharmoniseerde certificeringen en/of normen die op uw technologie van toepassing zijn;
- » uw technologie biedt betere prestaties dan die van uw concurrenten, al kunnen de kosten voor de consument hoger zijn;
- » de markt waarop u actief wilt zijn wordt bezet door relatief homogene technologieën – middels ETV kunt u de onderscheidende kenmerken van uw technologische prestaties bevestigen;
- » uw technologie is een op zichzelf staand product en volledig nieuw op de markt, en er zijn geen bestaande technologieën waarmee de klant uw product kan vergelijken;
- » u bent een nieuwe speler op de markt (binnenland, EU, internationaal) en hebt nog geen vaste klantrelaties;
- » u bent goed op de hoogte van de specifieke behoeften en eisen van uw klanten (zowel in het bedrijfsleven als binnen de overheidssector) op het gebied van de technische prestaties van een technologie (bijv. een zuiverheidsgraad voor drinkwater die boven de norm ligt) – via ETV kunt u dan mogelijk een nieuwe markt openen door aan te tonen dat uw technologie aansluit op deze behoeften.

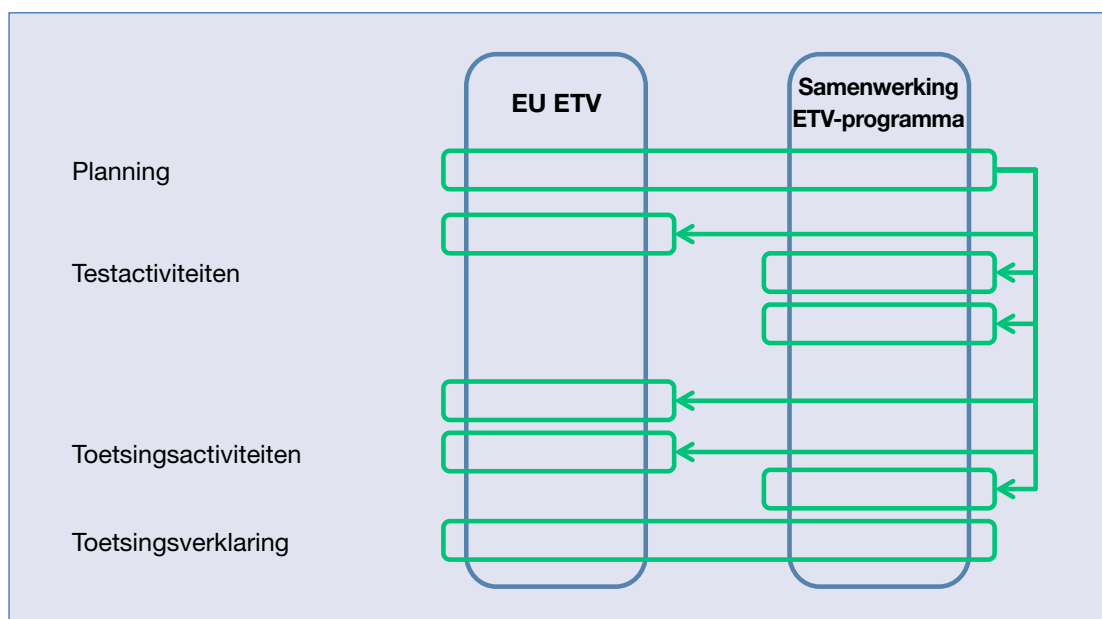

Diagram 3 Schematische weergave van een gezamenlijke toetsingsprocedure.

4.2 Met ETV opent u de weg naar internationale exportmogelijkheden: gezamenlijke en co-toetsing

Aangezien markten voor milieutechnologieën verder internationaliseren, kunnen de verwachte voordelen van het laten toetsen van een technologie voor een indiener aanzienlijk toenemen als de toetsingsresultaten ook buiten de EU-markt worden erkend. Een van de manieren om dit te bereiken is door het toetsingsproces uit te laten voeren in samenwerking met een ETV-toetsingsinstantie van de EU en een toetsingsinstantie van een ETV-programma buiten de EU, met name in de VS, Canada, Korea, Japan of de Filipijnen. Ook China start momenteel een eigen ETV-proefprogramma op. Een lijst van dergelijke programma's en de webadressen is te vinden in Aanhangsel 2.

Het ETV-proefprogramma van de EU biedt nu al mogelijkheden voor grensoverschrijdende toetsing. Vanuit technisch oogpunt kan de samenwerking tussen de toetsingsinstanties van twee verschillende ETV-programma's voor toetsing van een specifieke technologie worden gebaseerd op twee samenwerkingsmodellen: gezamenlijke toetsing of co-toetsing. In diagram 3 wordt weergegeven hoe een dergelijke samenwerking tussen twee toetsingsinstanties van verschillende ETV-programma's eruit ziet.

De toetsingsprocedure wordt uitgevoerd op een manier die vergelijkbaar is met die in het kader van het ETV-proefprogramma van de EU, met dien verstande dat er een andere verdeling van taken en verantwoordelijkheden bestaat tussen de toetsingsinstanties en testinstanties. De taken en verantwoordelijkheden van de indiener blijven in principe dezelfde.

Indien een toetsingsinstantie niet in staat is een gezamenlijke of co-toetsing uit te voeren, moet deze de indiener verwijzen naar een andere toetsingsinstantie die hiertoe waarschijnlijk wel in staat is.

Indien een kandidaat-technologie gelijktijdig kan worden getoetst door twee ETV-programma's en de toetsingsinstantie deze taak gaat uitvoeren, bepaalt de toetsingsinstantie ook welk samenwerkingsmodel het best geschikt is voor een specifieke toetsingsprocedure en begeleidt de toetsingsinstantie de indiener tijdens de procedure.

Indieners die geïnteresseerd zijn in een potentiële gezamenlijke of co-toetsing wordt geadviseerd al in de contactfase het volgende na te gaan bij de toetsingsinstantie:

- of een gezamenlijke of co-toetsing bij een geselecteerd ETV-programma haalbaar is;
- of de toetsingsinstantie in staat is een gezamenlijke of co-toetsing uit te voeren.

De belangrijkste voordelen van een gezamenlijke toetsing van twee of meer ETV-programma's zijn

- voor de indiener van de technologie:
  - verkrijgen van een toetsingsverklaring die onder meer dan één toetsingsprogramma wordt erkend;
  - verlagen van de totale toetsingskosten als er gelijktijdig meerdere markten worden benaderd;
- voor een klant van de technologie:
  - toegang tot technologieën die zijn getoetst onder programma's die mogelijk niet bij hem bekend zijn, met het voordeel van een toetsingsbewijs afkomstig van een bekend toetsingsprogramma dat garant staat voor de kwaliteit en geldigheid.

5. Aanhangsels

Aanhangsel 1: Lijst met nationale contactpunten en websites voor het ETV-proefprogramma van de EU

Binnen de Europese Commissie	ENV-ETV@ec.europa.eu website: http://ec.europa.eu/environment/etv/index.htm
In België (Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu)	Jean-Roger Dreze e-mail: Jean-roger.dreze@health.fgov.be
In Tsjechië (Ministerie voor Milieu)	Marie Petrova e-mail: Marie.Petrova@mzp.cz Miroslav Hajek e-mail: Miroslav.Hajek@mzp.cz
In Denemarken (Deens Agentschap voor Milieubescherming)	Gert S. Hansen e-mail: gesha@mst.dk website: http://www.etv-danmark.dk
In Finland (Ministerie voor Milieu)	Merja Saarnilehto e-mail: Merja.Saarnilehto@ymparisto.fi
In Frankrijk (Ministerie van Industriële Vernieuwing) (Ministerie van Ecologie, Duurzame Ontwikkeling en Energie)	Annie Larribet e-mail: Annie.larribet@finances.gouv.fr Michel-Louis Pasquier e-mail: Michel-louis.pasquier@developpement-durable.gouv.fr website: http://www.verification-etv.fr
In Polen (Ministerie voor Milieu)	Izabela Ratman-Kłosińska e-mail: Izabela.Ratman-klosinska@mos.gov.pl etv@mos.gov.pl website: http://www.mos.gov.pl/kategoria/4675_etv
In het Verenigd Koninkrijk (Ministerie van Milieu, Voedselvoorziening en Plattelandszaken)	Leon Smith e-mail: ETV@defra.gsi.gov.uk

Aanhangsel 2: Overzicht en websites van ETV-programma's in de rest van de wereld

	US EPA Environmental Technology Verification (ETV) Program www.epa.gov/etv
	Canadian Environmental Technology Verification (ETV) Program www.etvcanada.ca
	Korea New Excellent Technology (NET) www.koetv.or.kr/engpage.do?mode=engguid
	Japan Environmental Technology Verification www.env.go.jp/policy/etv
	Philippine Environmental Technology Verification http://etvphilippines.ph
	EU Environmental Technology Verification (ETV) Pilot Programme http://ec.europa.eu/environment/etv
	China Environmental Technology Verification Pilot Programme www.chinaces.org

Nawoord: Het AdvanceETV-project

Coördinatie-actie voor toetsing van milieutechnologieën (ETV) – opzetten van een kader voor internationale samenwerking

AdvanceETV is een coördinatie-actie voor toetsing van milieutechnologieën (ETV) gefinancierd door het zevende kaderprogramma van de Europese Unie tussen januari 2009 en juli 2012.

AdvanceETV is een samenwerking van twaalf partners uit België, Canada, Denemarken, Duitsland, Nederland, Polen, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, de VS en Zweden en heeft als algemeen doel de bestaande voorgestelde schema's en protocollen binnen voorgaande ETV-activiteiten van de EU te combineren en te koppelen aan de resultaten van bestaande ETV-systemen in de wereld.

Bovendien was AdvanceETV gericht op het opzetten van een kader voor internationale samenwerking en onderlinge erkenning, via ondersteuning van de samenwerking van de Europese Commissie en de internationale ETV-activiteiten, zoals de internationale ETV-werkgroep (IWG-ETV).

Ter realisatie van deze doelen ondersteunde AdvanceETV de ontwikkeling van het ETV-proefprogramma van de EU met het opstellen van het algemeen toetsingsprotocol (GVP) op basis van de analyse van voorgaande FP6-projecten van de EU inzake ETV. Het GVP vormt de voornaamste technische referentie voor de uitvoering van ETV-procedures en de coördinatie op Europees niveau.

Binnen het kader van het project zijn potentiële complementariteiten beoordeeld om te laten zien hoe ETV kan worden gebruikt als ondersteunend instrument bij beleidsplannen, wettelijke regelgeving en vrijwillige regelingen.

AdvanceETV heeft daarnaast meegewerkt aan de ontwikkeling van een kader voor internationale onderlinge erkenning op het gebied van ETV, met name door het ontwerpen van een kader voor gezamenlijke verificatie op internationaal niveau, getest op bestaande toetsingen met de VS, Canada en de EU. Een aantal partners van AdvanceETV heeft bijgedragen aan het werk van de IWG via opstelling van vereisten voor een ETV-programma, zoals vastgelegd in de documenten 'ETV Framework and Policy' en 'ETV Procedure', die worden gebruikt voor de ontwikkeling van een nieuwe ISO-ETV-norm.

Via diverse conferenties en workshops heeft AdvanceETV de belanghebbenden (leveranciers, kopers, gebruikers en beleidsmakers op het gebied van technologie) geïnformeerd over de beginselen van ETV en de actuele status van ETV in Europa en op internationaal vlak.

Meer informatie over AdvanceETV en verslagen over de resultaten van het project vindt u op www.eu-etv-strategy.eu.

Gerealiseerd en gepubliceerd in het kader van FP7.

AdvanceETV-project
Subsidieovereenkomst 226824

Redactie

Izabela Ratman-Klosinska, IETU
Mette Tjener Andersson, DHI
Katja Wendler, DECHEMA
Uwe Fortkamp, IVL

© AdvanceETV, 2012
Alle rechten voorbehouden.

De eigendomsrechten van de inhoud berusten bij het AdvanceETV-consortium. Reproductie is toegestaan mits voorzien van bronvermelding. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van deze publicatie berust bij de auteurs en de inhoud is niet noodzakelijkerwijs een weergave van de mening van de Europese Commissie.

De verstrekte gegevens worden uitsluitend voor informatiedoeleinden verstrekt, en zijn niet juridisch bindend voor de betrokkenen. De lezer dient de via deze brochure verkregen informatie te controleren alvorens actie te ondernemen.

ISBN: 978-92-79-28247-8
DOI: 10.2779/55700

Ontwerp: PM-GrafikDesign, Wächtersbach, Duitsland
www.pm-grafikdesign.de

ISBN 978-92-79-28247-8
Eerste druk
2012

Vertaling in het Nederlands
© Europese Unie, 2013